

Juni (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

In deze wat kortere brief dan meestal vind je alvast een tweetal tentoonstellings-suggesties om deze zomer te gaan bezoeken:

- **Charlotte van Pallandt** was één van de eerste vrouwen in ons land die zich volledig wijdde aan de beeldhouwkunst. Zij werd gevormd in het vooroorlogse Parijs en zou vastberaden haar eigen weg gaan. Nadat zij als beginnend schilderes enige tijd les kreeg van de Franse kubist-theoreticus André Lhote begon zij omstreeks 1926 met beeldhouwen. In 1939 keerde ze op 41-jarige leeftijd vanuit Parijs definitief terug naar Nederland. Na enige tijd vestigde zij zich in Amsterdam. Zij had het gevoel dat zij met haar late start als kunstenares een achterstand moest

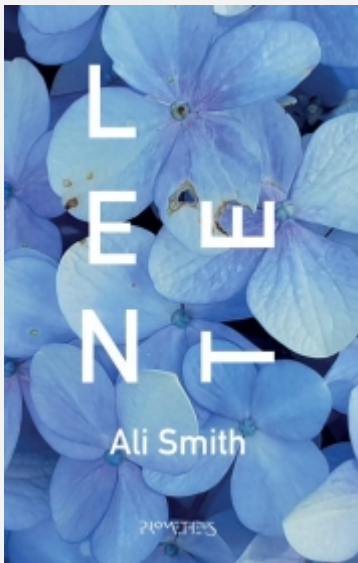
inhalen. Daarom werkte zij keihard en met veel discipline. Museum de Fundatie laat t/m 1 september een omvangrijk overzicht zien van haar krachtige en gevarieerde werk.

Meer info en een uitgebreide beschrijving: <https://www.museumdefundatie.nl/nl/charlotte-van-pallandt/>

- In maart werd één van de meest spraakmakende hedendaagse kunstenaars **Yayoi Kusama** 90 jaar. Voorlinden toont t/m 1 september enkele iconische werken uit eigen collectie waaronder haar spiegelende *Infinity Room*, haar beroemde gestippelde pompoen en het monumentale *Infinity Nets*. Deze kleine presentatie wordt aangevuld met enkele bruiklenen van privéverzamelingen en musea. Yayoi Kusama wist al als klein meisje dat ze kunstenaar wilde worden. Haar schilderijen, sculpturen, installaties en performances hebben één ding gemeen: stippen. Sinds haar jeugd heeft Kusama last van psychoses. Om haar angsten te overwinnen vult ze de ruimte met stippen. In al haar werk probeert ze iets ongrijpbaars als grenzeloosheid te vangen. Kan de kijker dat beleven aan haar stippen? Meer info: <http://www.voorlinden.nl/tentoonstelling/yayoi-kusama/>

Onlangs uitgebrachte titels

- **Lente** is de nieuwe roman van de Schotse *Ali Smith*, en na *Herfst* en *Winter* het 3e deel van haar seizoenencyclus. Het wordt omschreven als een zeldzaam meesterwerk in een van de origineelste literaire series van onze tijd. Wat is de verbindende factor tussen Katherine Mansfield, Charlie Chaplin, Shakespeare, Rilke, Beethoven, Brexit, het heden, het verleden, het noorden, het zuiden, het oosten, het westen, een man die treurt om een verloren tijd, een vrouw die verstrikt zit in de moderne tijd? De lente. De grote koppelaar. Met oog voor de migratie van verhalen in de loop van de tijd en voortbordurend op Perikles, een van de meest resistente en speelse stukken van Shakespeare, vertelt Ali Smith het onmogelijke relaas van een onmogelijke tijd. In een tijd van muren en lockdown gooit ze de deur open. De tijd waarin we leven verandert de natuur. Zal deze tijd ook de natuur van verhalen veranderen?

- Een ander bijzonder boek met een beladen thema is **Het uur van de specialisten** van *Barbara Zoete*. Als gevolg van een ongeneeslijke zenuwziekte belandt hoogleraar Max Koenig in 1940 in een Berlijns ziekenhuis, het begin van een uitzichtloze lijdensweg. De jonge SS-arts Friedel Lerbe gelooft in een 'gezond volkslichaam' en het uitroeien van 'levensonwaardig leven'. Hij was een sleutelfiguur in het 'euthanasie'-programma Aktion T4 van de nazi's, afgeleid van het Berlijnse kantooradres in de Tiergartenstrasse waar nu een monument herinnert aan de massamoord op 200.000 psychiatrisch patiënten, ongeneeslijk zieken en gehandicapten. Ze werden uitgehongerd, vergast en gecremeerd.

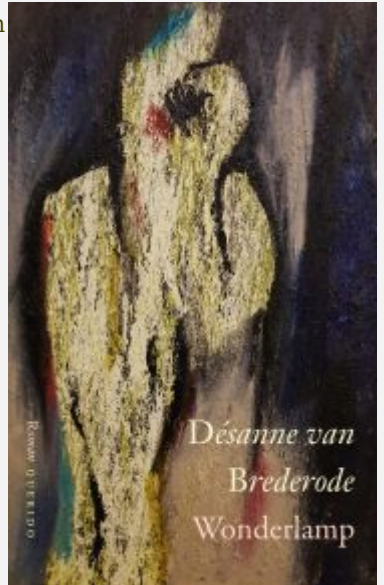
De Duitse schrijfster houdt zich aan de feiten, vermijdt elke kitsch, bespaart de lezer demonisering en horrorscènes en geeft slachtoffers én daders een stem.

- In **De wonderlamp** van *Désanne van Brederode* maken de vertelster en haar zoon een korte reis naar de Westelijke Jordaanoever en Jeruzalem. Al op de eerste avond in Bethlehem ontmoeten ze Aladdin in een souvenirwinkel. Hij doet alsof hij hen al verwachtte en stelt voor om hun gids te worden. Dankzij hem leren ze het alledaagse leven van de Palestijnen kennen. Ook al is de vriendschap met Aladdin misschien niet wat ze lijkt, eenmaal thuis blijft het heimwee naar zijn winkel. Een jaar later ontsteekt de vertelster de wonderlamp die beschijnt wat voorgoed onbereikbaar is: huizen uit het verleden, huizen in Syrië, van nieuwe vrienden. De omgang met Aladdin mag dan zijn verwaterd, nog steeds vinden dwalende gedachten hun rustpunt in die kleine souvenirwinkel in Bethlehem. Ook wat misschien nooit heeft bestaan of niet kan bestaan, kan worden liefgehad. En zo vurig, dat het alsnog bezielde raakt en tot leven komt.

- **Welkom in het rijk der zieken** van *Hanna Bervoets* is een roman over ziek zijn en nooit meer beter worden, chronisch ziek zijn dus. Het verhaal is gebaseerd op haar ontmoetingen met talloze mensen met aanhoudende klachten. De hoofdpersoon wordt na een bezoek aan een boerderij ziek en krijgt de diagnose Q-koortsvermoeidheidssyndroom opgeplakt. Hoe gaat hij leven met zijn klachten en proberen een nieuwe bestaan op te bouwen?

- **Madame Jeanette** van *Mireille Geus* gaat over een 9-jarig meisje, Leonora, wier moeder overlijdt. Haar vader is niet in staat het gezin bij elkaar te houden. Leonora wordt bij haar tante in huis geplaatst en heeft geen idee waar haar broers en zus zijn. Als ze naar de middelbare school gaat, verhuist ze terug naar haar vader in Amsterdam. Weer is ze alleen, zonder broers en zus. Jaren later wordt Leonora door haar vriend verlaten. Hij mist een "thuisgevoel" bij haar. Om de naderende feestdagen niet alleen te zijn, geeft Leonora zich op voor een Surinaamse kookcursus die afgesloten wordt met een diner op Eerste Kerstdag. Tijdens het koken komen weggedrukte herinneringen naar boven. Weten waar ze vandaan komt, helpt haar beslissen waar ze naartoe wil. Het boek heeft mooie recensies gekregen.

- In **De dochters van de kapitein** van de Spaanse *Maria Dueñas* emigreren drie zussen begin 20e eeuw naar de VS, waar ze het restaurant van hun overleden vader overnemen. Aanvankelijk verzetten ze zich tegen de manier van leven in New York, maar al gauw beseffen ze dat ze alleen kunnen overleven als ze het restaurant ombouwen tot een variétéclub. Het krijgt de naam 'De dochters van de kapitein'. Ieder van de drie dochters beleeft daarbij haar eigen avonturen. Het is een verhaal van emigranten die willen terugkeren naar hun geboorteland maar door omstandigheden gedwongen worden in het land van hun bestemming te blijven, van vallen en opstaan, van geluk en tegenspoed, van doorzetten en volhouden, van drie sterke vrouwen.

- **Wat rood was** is de debuutroman van de 26-jarige Britse *Rosie Price*, die gaat over de op het eerste gezicht onwaarschijnlijke vriendschap van eerstejaarsstudenten Kate en Max. Zij is introvert en sociaal onhandig, enig kind van een moeder die dronk; hij leeft met het zorgeloze charisma van de knappe jongen uit een welgesteld, intellectueel milieu. Kate komt graag bij zijn familie over de vloer, totdat Max' neef zich tijdens een feestje aan haar vergrijpt. Uit een recensie: zelden werd de emotionele en fysieke impact van een verkrachting zo genadeloos verbeeld. Nadat de onderlinge verhoudingen overtuigend in de verf zijn gezet, volgt de onvermijdelijke climax, waarbij alle Hollywood-valkuilen worden omzeild. Een knappe maar pijnlijke roman.

- **Washington Black** is in de gelijknamige roman van de Canadese *Esi Edugyan* een elfjarige slaaf op een suikerplantage in Barbados. Hij wordt de persoonlijke bediende van de excentrieke Titch Wilde en krijgt de kans op een nieuw leven. Titch is bioloog, ontdekkingsreiziger en uitvinder, geobsedeerd door zijn creatie: de heteluchtballon. Maar de dood van een familielid vermorzelt zijn idealistische plannen en Washington komt in gevaar.

Ze besluiten te vluchten, maar dan verdwijnt Titch. Washington moet zijn weg alleen zien te vinden, op zoek naar echte vrijheid.

- **De engel van het vergeten** van de Oostenrijk-Sloveense *Maja Haderlap* gaat over een jonge vrouw die in een

bosarbeidersgezin onder de hoede van haar grootmoeder is opgegroeid. Die vertelt haar over de kunst van het kruidenbrood bakken, het roken van worst, maar ook vertelt ze wrange verhalen. Dat 'het bos in gaan' of 'de bergen in' veel kan betekenen: een boom kappen, paddenstoelen plukken, of jagen. Maar ook verzet plegen: van de partizanen tegen de Oostenrijkse fascistische tegen de Sloveense aanhangers van een communistisch Joegoslavië. Je kunt je in het bos ook verstoppen voor de vijand of voor de kou. Voortdurend op je hoede zijn hoort net zo bij het leven van deze familie als God en de maagd Maria, de zaag en de schnaps. Hoe kan ze leren een samenhangend geheel te maken van de schaarse opmerkingen van haar dronken vader en de soms raadselachtige verhalen van haar grootmoeder?

Non fictie:

- Dr. Pieta van Beek maakte mij attent op een boek dat op 12 juni verschijnt, **My mother's mother's mother: Women Writings From Dutch to Afrikaans (1652-2016)** over Zuid-Afrikaanse schrijfsters. Ze schreef het samen met de Zuid-Afrikaanse Annemarie van Niekerk. Het boek volgt het spoor terug vanuit de eigentijdse Afrikaanse vrouwenliteratuur naar haar 17e-eeuwse Nederlandstalige wortels aan de Kaap. Onderwijskansen voor meisjes veranderde een cultuur van religieuze geschriften in een literatuur van internationale status. Dankzij een overzicht van deze teksten ontvouwt zich de veelbewogen geschiedenis van Zuid-Afrika, een land dat de ontwikkeling doormaakte van een kolonie en een apartheidstaat naar een moderne democratie.

Pieta van Beek is wetenschappelijk onderzoekster aan de Universiteit van Utrecht en de Universiteit van Stellenbosch, en is al heel lang bezig om het leven en werk van vergeten vrouwen te ontsluiten. Zo heeft zij zich uitgebreid bezig gehouden met Nederlands en Utrechts eerste studente Anna Maria van Schurman (1607-1678).

Annemarie van Niekerk was universitair docent en criticus in Zuid-Afrika tot ze in 2004 naar Nederland verhuisde. Ze publiceerde verschillende wetenschappelijke artikelen, en drie bloemlezingen uit de vrouwenliteratuur van Zuid-Afrika en het continent Afrika.

Thrillers:

- Vanaf 1 juni is het 3 weken lang spannende-boeken-tijd. **De kinderen die het bos in gingen** van de Zweedse Lina Bengtsson, is een verrassende nieuwe thriller uit de Charlie Lager-serie. Deze tegendraadse detective moet terug naar haar ingeslapen geboortedorp. De laatste tijd heeft ze vreemde terugkerende dromen over nachtelijke wandelingen met haar moeder. Steeds weer keert een beeld van een landhuis terug, een landhuis dat een grote rol blijkt te spelen in de cold case waar Charlie op is gezet. Dertig jaar geleden verdween een jong meisje uit het dorp. Het lijkt erop dat ze teveel wist over de dood van een klasgenootje. Omdat het meisje zelf nogal een buitenbeentje was in het kleine dorp, geloofde niemand haar aanvankelijk. Totdat ze plotseling zelf verdween. Samen met journalist Johan Ro duikt Charlie Lager in de als verloren beschouwde zaak.

- Debutante Tamara Onos heeft in **Onder invloed** gekozen voor een origineel thema. Hiermee onderscheidt zij zich van vele andere (psychologische) thrillers. Ze hanteert bovendien een fijne, levendige schrijfstijl en houdt vaart in het verhaal waardoor de aandacht van de lezer geen moment verslapt. Aldus een recensente. Het verhaal gaat over een visser die in het Gelders natuurgebied de Havikerwaard verdrinkt. De politie wijt dit aan dronkenschap. Renske Nijland, deskundige op het gebied van gevaarlijke stoffen, gelooft hier niets van. Zij is ervan overtuigd dat iets of iemand het slachtoffer heeft bedwelmd. Met de dood tot gevolg. Ze bijt zich vast in het mysterie, maar kan niet voorkomen dat ze haar kinderen daarbij ongewild in levensgevaar brengt.

Activiteiten en boeken-nieuws in Utrecht en daarbuiten:

- Op 4 juni is er in het Literatuurhuis een lezing van **Julia Trompeter**. Deze Duitse schrijfster en filosofe woont en werkt in Keulen en Utrecht. Zij debuteerde met de roman *Die Mittlerin* (2014) en de dichtbundel *Zum Begreifen nah* (2016). Tijdens de avond zal zij voorlezen uit haar nieuwe roman *Frühling in Utrecht*, en in gesprek gaan met Charis Goer, docent Duitse literatuur en cultuur aan de Universiteit Utrecht. *Frühling in Utrecht* gaat over een Duitse vrouw die in Utrecht komt wonen en daar ontdekt dat het leven er hetzelfde is én ook anders dan in Berlijn waar ze vandaan komt. Tussendoor reflecteert ze over cultuur, taal, relatiestress en de overige ondraaglijke lichtheid van het bestaan in het moderne Europa. Lezing en gesprek zijn in het Duits.

Meer info: <https://www.hetliteratuurhuis.nl/evenement/lezing-julia-trompeter/>

– Ook georganiseerd door het Literatuurhuis is een ILFU book talk op 19 juni met **Valeria Luiselli**. Van deze Mexicaanse schrijfster is onlangs *Archief van verloren kinderen* verschenen, een roman waarin een Mexicaanse Amerikaans gezin van New York naar Arizona reist op zoek naar oude verhalen en de laatste geluiden van de Apachen. Tegelijkertijd trekken van Centraal-Amerika tienduizenden kinderen zonder ouders richting de Amerikaanse grens, op zoek naar een beter leven. Wanneer de kinderen van het gezin verdwijnen komen de twee verhaallijnen angstwekkend dicht bij elkaar en lijken ze met elkaar verstrengeld te raken. Het wordt verhaal een avonturenroman, een felrealistisch sprookje en een aanklacht ineem. Het boek krijgt overal lovende recensies. Meer info: <https://www.hetliteratuurhuis.nl/evenement/ilfu-book-talk-valeria-luiselli/>

– Op 20 juni organiseert SLAA (Amsterdam) **Vulvaland**, een avond n.a.v. het dit voorjaar verschenen *V - Van Vulva tot Vagina*, een boek over vrouwelijke seksualiteit, beeldvorming en de orgasmekloof. Het wordt een zintuiglijke avond over seks, kunst en media. Welke rol speelt vrouwelijke seksualiteit in kunst, media en literatuur. Welke ruimte neemt het vrouwelijk orgasme in in literaire seksscènes? En waarom zijn onze favoriete vrouwelijke

filmpersonages nooit ongesteld? Naast het gesprek zijn er videoclips en is er poëzie die wil laten horen hoe sensualiteit en verleiding klinkt. Meer info: <http://slaa.nl/programma/vulvaland/>

– Het jaarlijkse Holland Festival vindt dit jaar plaats van 29 mei t/m 23 juni in Amsterdam. Een tweetal vrouw-gerelateerde voorstellingen:

* De vrouwen van Troje zijn oorlogsslachtoffers. Hun mannen en zonen zijn uitgemoord door de Grieken. De vrouwen zijn overgeleverd aan de genade van de vijand, die hen beschouwt als slavinnen en oorlogsbuit. Ruim tweeduizend jaar geleden schreef Euripides met **Trojaanse vrouwen** een felle aanklacht tegen de gruwel van oorlog. National Changgeuk Company of Korea bewerkte deze Griekse tragedie samen met de Singaporese regisseur Ong Keng Sen tot een eigentijdse Koreaanse opera, waarin zowel traditionele Koreaanse zang als moderne muziek klinkt.

Meer info: <https://www.hollandfestival.nl/nl/programma/2018/trojan-women/>

* **Not another diva** is een voorstelling waarin de maakster een diva willen laten zien die ver verwijderd is van de stereotypen. De basis vormt een cyclus van liederen, geschreven door Hlengiwe Lushaba. Het zijn verhalen over een eeuwenoude lijn van vrouwelijke kracht – wijsheid die van generatie op generatie is overgedragen. Met Congolese zang, dans, percussie en muziek is een theateraal concert ontstaan, dat een diva toont die haar wortels kent, grip houdt op de realiteit, en in contact blijft met haar familie en het leven van alledag

Meer info: <https://www.hollandfestival.nl/nl/programma/2019/not-another-diva/>

Bibliotheeknieuws:

Via de vrouwenbibliotheek gaan Yfke en Manouk, twee twintigers uit Utrecht, beginnen met een nieuwe leesgroep. Op 5 juni houden ze hun eerste avond bij een van hen thuis. Het wordt een proef- en kennismakingsavond. Als eerste zullen ze gaan bespreken *Mijn jaar van rust en kalmte* van Ottessa Moshfegh. Mocht je belangstelling hebben voor een van de leesgroepen, dan kun je voor meer informatie mailen naar info@vrouwenbibliotheek.nl.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Dagen van inkeer van A.M. Homes, *Voorwaarts* van Eva Meijer, *Hart voor vrouwen* van Angela Maas, *Archief van de verloren kinderen* van Valeria Luiselli, *Mijn jaar van rust en kalmte* van Ottessa Moshfegh, *De biecht* en *De zaak Beukenoot* van Marianne Philips, *Verlaten* van Jane Harper, en *Anna van Saksen* van Femke Deen.

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd:

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2019/05/03/normale-mensen-door-sally-rooney/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2019/05/06/bezit-door-lionel-shriver/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2019/05/08/het-ouderlijk-huis-door-rita-vrancken/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2019/05/13/zoals-ik-jou-ken-ken-jij-mij-door-yvonne-keuls/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2019/05/16/dood-van-een-duivelin-door-fay-weldon/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2019/05/18/als-alles-is-gezegd-door-anne-griffin/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2019/05/22/adam-door-wanda-reisel/>

*De **leenbijdrage voor 2019** is vanwege de btw verhoging vastgesteld op € 26,-. Je kunt hiervoor vanaf nu en het hele volgende jaar onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van *Stichting Es Scent* ovv naam en '**leenbijdrage 2019**'. Meer overmaken om de vrouwenbibliotheek extra te ondersteunen mag natuurlijk altijd. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek. Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website. Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.*

Marjolein Datema

Utrecht, 29 mei 2019